

Franca Cortesi

PETER JURIJ
FRASSATI

*"Ne moreš gledati
krizem rok"*

ROMAN

Slovenski prevod
Andrej Turk

salve

UVOD

Sonce je že visoko na nebu in s svojimi žarki greje hrbet mladeniča, ki pleza po gorski steni, oblečen v preprosto belo srajco, temne, udobne hlače in gozdarje. Vzpenja se samozavestno, brez oklevanja ali strahu pred goro, ki jo doživlja kot prijateljico in zaveznico. Vzpenja se naglo, neutrudno in brez postankov, pri čemer išče in vedno znova najde zanesljive oprimke in opore za roke in noge. Peter Jurij med plezanjem ves čas moli. Ne uporablja molitvenih obrazcev, ampak psalme in druge hvalnice, ki jih zna na pamet in mu spontano vrejo z ustnic. Globoka vera ga navdaja z gotovostjo, da nikoli ni sam.

Tisto nedeljo, sedmega junija 1925, se je – kot že nešteto krat prej – odzval nezadržnemu klicu narave. Na nebu je bil komaj kak oblaček, pihljaj je prijeten vetrc, gorsko tišino pa je kalilo le brenčanje žuželk in ptičje žvrgolenje. Peter Jurij je bil še vedno poln mladostne moči, zdravja in veselja. Nič ni kazalo na to, da mladeniča, ki je tako rad hodil v

gore, že slab mesec zatem ne bo več na tem svetu. Zagotovo pa se mu ni niti sanjalo, da bo njegovo ime kmalu zaslovelo vsem svetu in da se bodo mnogi – mladi in stari – po njem zgledovali in navdihovali.

1908

Nekega prijetnega pomladnega dne po prostranem vrtu razkošne vile brezskrbno tekata deček in deklica, za njima pa se podi psiček s svetlo in mehko dlako, ki veselo laja in maha z repom.

Deček olivne polti in globokih temnih oči je oblečen v kratke lanene hlače in poškrabljeno srajco, ki je na zapestjih rahlo umazana od zemlje. Deklica s črnimi lasmi, ki ji segajo tik pod ušesa, se navihano hihita, medtem ko lovi starejšega brata med grmički in cvetličnimi gredicami. Bratec in sestrica uživata v medsebojni družbi v svojem najljubšem kraju, daleč od mestnega vrveža v Torinu, kjer preživljata preostanek leta – v Pollonu.

Pollone je očarljiva vas, obdana z gozdovi in gorami. Narava je otipljivo prisotna na vsakem koraku, celo v malem vaškem jedru, od koder se pogled samodejno dvigne proti okoliškim vrhovom, nato pa se vrne k barvitim drevesom, listju in dru-

gim sledovom minulih letnih časov. Kraj se človeku zasidra v srce in ga je nemogoče pozabiti, zato si vedno znova želi vrniti.

To še posebej velja za Frassatijeve. Družinska zgodba Alfreda Frassatija in Adelaide Ametis – bratranca in sestrične v drugem kolenu – se je začela v Pollonu, od koder izhajajo njuni starši. V tej vasi sta se spoznala in se poročila v župnijski cerkvi. Alfred, sin zdravnika, je bil postaven in odločen mladenič, po izobrazbi pravnik, po strasti in poklicu pa novinar, ki sta ga gnali zdrava ambicioznost in trdna volja. Postal je lastnik krajevnega časopisa *Gazzetta Piemontese*, ki ga je kasneje preoblikoval v znameniti časnik *La Stampa*. V Torinu rojeno Adelaide je v Pollonu očarala čudovita mogočna vila iz devetnajstega stoletja, ki nosi priimek njenih staršev. Obdaja jo ogromen vrt, nad katerim se visoko dviga sekvoja. Seme te tujerodne drevesne velikanke je iz Kalifornije prinesel družinski patriarh Francesco Ametis in ga zasadil na vrtu kot spominek in pričevalko o njegovem pustolovskem življenju.

Francesco je po sodelovanju v nekaj bitkah *risorgimento* iz Italije za nekaj let odšel v Južno in Severno Ameriko, kjer si je s svojo poslovno žilico pridobil veliko bogastva in izkušenj. Po vrnitvi v Piemont se je poročil in dal zgraditi veličastno stavbo, v kateri so nato stanovali njegovi številni potomci in jo vzljubili.